

Natuurtoets

Aldtsjerk Foarút

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0468633.100
definitief revisie 00
9 februari 2023

Natuurtoets

Aldtsjerk Foarút

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0468633.100

definitief revisie 00
9 februari 2023

Opdrachtgever

Jelle Bijlsma B.V.
Trynwaldsterdyk 2 A
9061 DB GIEKERK

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
9 februari 2023

beschrijving revisie 00
definitief

gecontroleerd
E. Koomen

vrijgave
A.J.H. Bakker

Inhoudsopgave

Blz.

Conclusies en advies	1
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en planvoornemen	5
1.2 Doel en onderzoeksvragen	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Soortbescherming	8
2.3 Gebiedsbescherming	9
2.3.1 Natura 2000	9
2.3.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS)	10
2.3.3 Natuur buiten de EHS en weidevogelkansgebieden/weidevogelparels	10
2.3.4 Ganzenfoerageergebied	11
2.4 Bescherming van houtopstanden	11
3 Methodiek	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Bureauonderzoek	12
3.3 Terreinbezoek	13
3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	13
4 Resultaten	14
4.1 Gebiedsbeschrijving	14
4.2 Beschermden soorten	17
4.2.1 Resultaten bureauonderzoek	17
4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	18
4.2.2.1 Vogels	18
4.2.2.2 Vleermuizen	20
4.2.2.3 Zoogdieren	21
4.2.2.4 Amfibieën	22
4.2.2.5 Overige fauna en flora	22
4.2.3 Samenvatting beschermden soorten	22
4.3 Beschermden gebieden	23
4.3.1 Natura 2000-gebieden	23
4.3.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS)	24
4.3.3 Natuur buiten de EHS	24
4.3.4 Weidevogelkansgebieden	25
4.3.5 Ganzenfoerageergebieden	25
4.4 Beschermden houtopstanden	26

5	Toetsing	27
5.1	Effectbepaling	27
5.2	Effecten op beschermde soorten	27
5.2.1	Jaarrond beschermde nesten	27
5.2.2	Algemene broedvogels	27
5.2.3	Vleermuizen	28
5.2.4	Otter	29
5.2.5	Waterspitsmuis	29
5.3	Effecten op beschermde gebieden	30
5.3.1	Natura 2000-gebieden	30
5.3.2	EHS-gebieden	30
5.3.3	Natuur buiten de EHS	30
5.3.4	Weidevogelkansgebied	30
5.3.5	Ganzenfoerageergebieden	31
5.3.6	Effecten op beschermde houtopstanden	31

Bronnen 32

Bijlage 1: Wettelijk kader

Conclusies en advies

In opdracht van Jelle Bijlsma B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om in samenwerking met de stichting Aldtsjerk Foarút agrarische percelen met een totale oppervlakte van circa 15 ha om te vormen tot woongelegenheid en een recreatiemeer. Het projectgebied bevindt zich bij Aldtsjerk, gemeente Tytjerksteradiel, provincie Fryslân. Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat de ingrepen niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, het beleid van het Natuurnetwerk Nederland en provinciaal beschermde natuurgebieden. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden & houtopstanden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied of een EHS-gebied en er is geen houtopstand aanwezig. Wel is sprake van aanwezigheid van natuurgebieden buiten de EHS, weidevogelkansgebieden en ganzenfoerageergebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Natura 2000

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Groote Wielen', is gelegen op ruim 3,5 kilometer ten zuiden van het projectgebied. Gezien de afstand en tussenliggende elementen als wegen en dorpen kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten van verzuring en vermisting ten gevolge van stikstofdepositie via de lucht kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Daarom is hier onderzoek naar gedaan. Uit de AERIUS-berekening volgt dat er geen sprake is van een bijdrage in de stikstofdepositie. Dit betekent dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden wat betreft stikstofdepositie kunnen worden uitgesloten en er geen sprake is van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

NNN (EHS)

Het projectgebied is niet gelegen binnen een EHS-gebied. De provincie Fryslân kent externe werking. Vanwege de afstand en tussenliggende elementen als woonwijken en wegen worden negatieve effecten uitgesloten geacht. Tevens zal er geen effect zijn op de verbindende functie en wezenlijke waarden en kenmerken van dit EHS-gebied. Negatieve effecten op EHS-gebieden kunnen daarmee worden uitgesloten.

Overig provinciaal beleid

Natuur buiten de EHS

Het projectgebied ligt niet binnen een gebied dat aangewezen is als natuurgebied buiten de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als natuur buiten de EHS is gelegen op 500 m ten oosten van het projectgebied. In de provincie Fryslân geldt geen externe werking op natuur buiten de EHS, waardoor geen sprake is van effecten door de werkzaamheden op natuur buiten de EHS.

Weidevogelkansgebied

Het projectgebied is gelegen binnen een weidevogelkansgebied. Voor mogelijke vervolgstappen dient er contact te worden opgenomen met bevoegd gezag.

Ganzenfoerageergebied

Het projectgebied ligt niet in een ganzenfoerageergebied. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op 500 m afstand ten zuidwesten van het projectgebied. Vanwege de afstand tot dit gebied en de invulling van het bestemmingsplan met onder andere het recreatiemeer worden negatieve effecten op het ganzenfoerageergebied uitgesloten geacht.

Houtopstanden

Binnen het projectgebied zijn geen houtopstanden aanwezig, waardoor geen vervolgstappen hoeven worden genomen.

Tabel 01. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN (EHS)	Overig provinciaal beleid
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Mogelijk	Mogelijk	Ja, weidevogelkansgebied
Effecten?	Nee	Nee	Ja
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee	Nee	Ja, contact met bevoegd gezag
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Ja	Ja

Conclusies: Beschermden soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in of in de verstoringzone van het projectgebied:

- Jaarrond beschermde nesten (mogelijke nestlocaties huismus);
- Algemene broedvogels (mogelijke nestlocaties in aanwezig bomen en struikgewas, in de agrarische percelen en de watergangen);
- Vleermuizen (mogelijk aanwezigheid verblijfplaatsen gebouwbewonende vleermuizen en mogelijk essentiële vliegroute);
- Otter (potentieel foerageergebied);
- Waterspitsmuis (mogelijk essentieel leefgebied).

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk?	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde nesten huismus	Mogelijk nestgelegenheid in boerderij aan de Van Sminiaweg 125.	Nee	Nee, huismus is gewend aan urbane verstoring.	Nee	Geen
Algemene broedvogels	Ja, nestgelegenheid aanwezig in bomen en struikgewas, in de agrarische percelen en de watergangen.	Nee	Nee, mits er voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gecontroleerd op broedvogels en/óf wordt gewerkt buiten het broedseizoen. <i>Zie paragraaf 5.2.2 voor werkwijze</i>	N.v.t.	Werken buiten het broedseizoen (15 maart – 15 april). Indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt dient het projectgebied voorafgaand gecontroleerd te worden op broedvogels en vrijgegeven te zijn.
Vleermuizen	Mogelijke verblijfplaatsen in boerderij aan de Van Sminiaweg 125 en mogelijk essentiële vliegrouteondersteuning langs de bomenrijen aan de Van Sminiaweg en de Aldtsjerkster Feart.	Mogelijk	Nee, mits er geen verstoring door bouwverlichting optreedt en er niet wordt gewerkt vanaf het water van de Aldtsjerkster Feart. <i>Zie paragraaf 5.2.3 voor werkwijze.</i>	Mogelijk	Mogelijk nader onderzoek naar vliegroute, als de watergang van de Aldtsjerkster Feart wordt geblokkeerd. Indien bouwverlichting gebruikt wordt, niet uitstralen naar de omgeving in de actieve periode van vleermuizen (15 april – 15 oktober) in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst).
Otter	Mogelijk foerageergebied in de watergangen.	Nee	Nee	Nee	Geen
Waterspitsmuis	Mogelijk essentieel leefgebied in de oeverzone van de Aldtsjerkster Feart.	Ja	Ja, mogelijk essentieel leefgebied verdwijnt door de aantasting/verstoring van de oever langs de Aldtsjerkster Feart. <i>Zie paragraaf 5.2.5 voor werkwijze.</i>	Mogelijk	Nader onderzoek

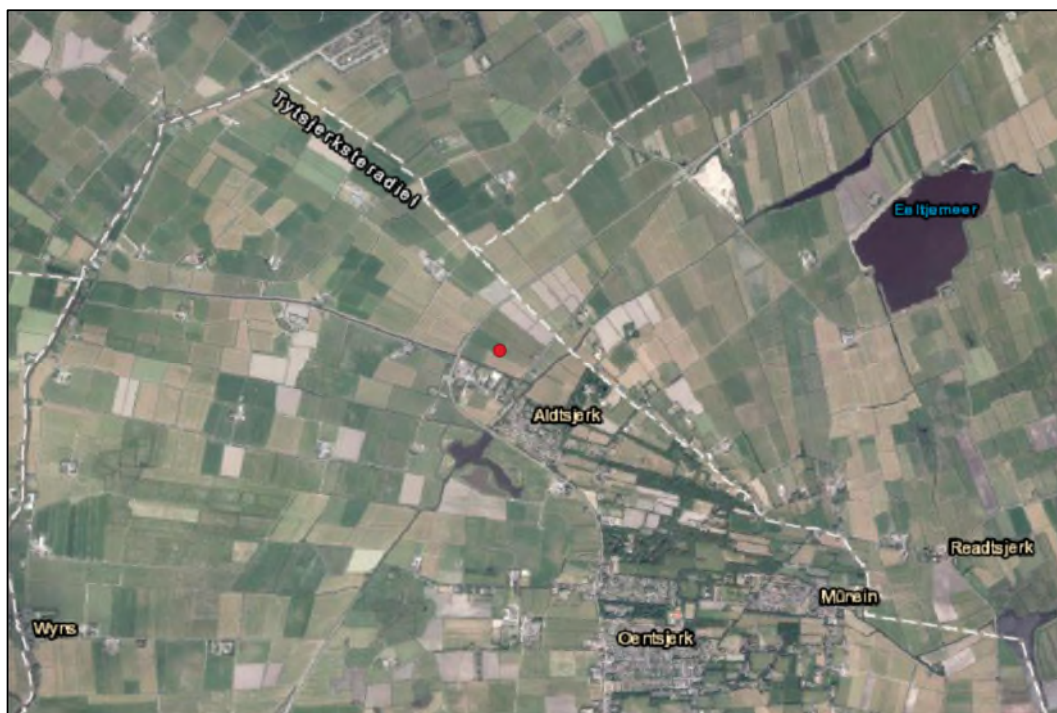
Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en planvoornemen

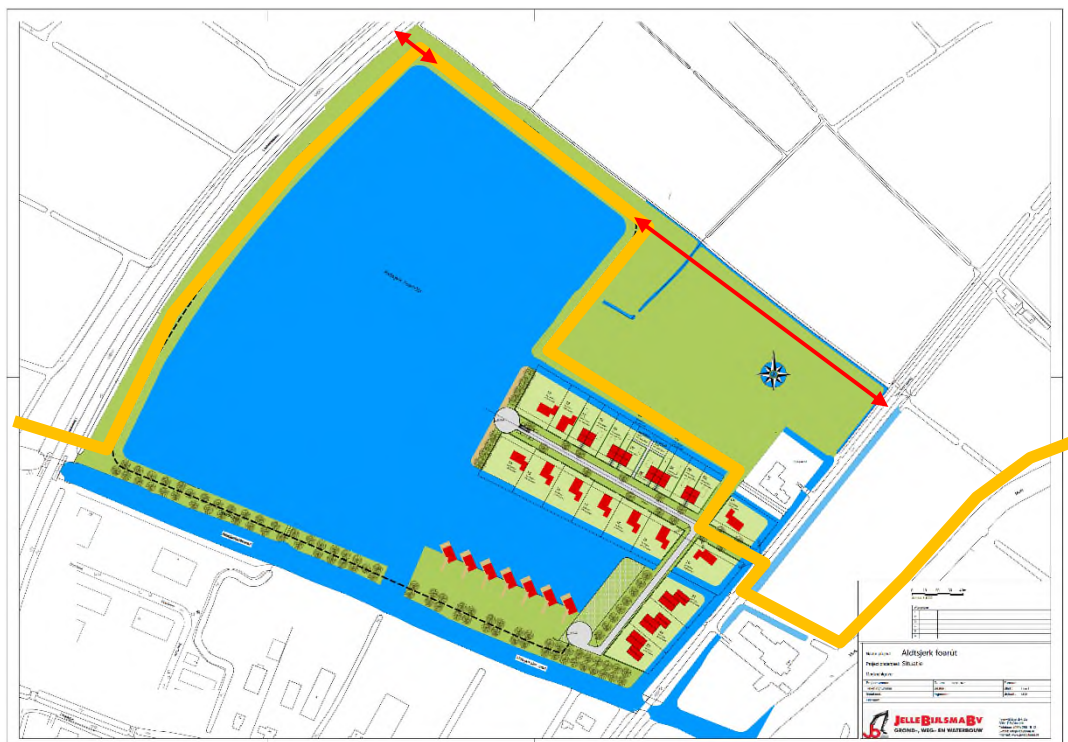
In opdracht van Jelle Bijlsma B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om in samenwerking met de stichting Aldtsjerk Foarút agrarische percelen met een totale oppervlakte van circa 15 ha om te vormen tot woongelegenheden en een recreatiemeer. Het projectgebied bevindt zich in Aldtsjerk, gemeente Tytsjerksteradiel, provincie Fryslân (figuur 1.1). Ten zuiden van het projectgebied bevindt zich het dorp Aldtsjerk. Verder ligt het projectgebied in agrarisch gebied.

Figuur 1.1. Globale ligging van het projectgebied (bron achtergrond: Esri).

Het bestemmingsplan zal bestaan uit 10 starterswoningen, 7 recreatiewoningen, 3 kavels voor wonen en werken en 10 woningen vrije sector (figuur 1.2). Daarnaast zal een recreatiemeer van circa 10 ha worden gerealiseerd. Er wordt uitgegaan van een maximale diepte van circa 6 m (ten opzichte van NAP). Het ontgraven vindt plaats in twee fasen van oost naar west. In de eerste fase wordt zo veel zand en grond ontgraven als nodig voor het ophogen en inrichten van het terrein voor de woningbouw (inclusief infrastructuur en locatie voor recreatiewoningen; de ophoging betreft ruim een meter tot circa NAP +0,72 m), alsmede voor het realiseren van de kades (toekomstige waterkering met eveneens een hoogte van circa NAP +0,72 m). Tot hoever naar het westen de ontgraving in de eerste fase doorloopt is nog niet exact bekend.

Bij de eerste fase wordt de ontgraven grond en zand zo veel mogelijk direct gebracht naar de toe te passen locaties (ophoging in het kader van bouwrijp maken en kades nieuwe waterkering). Voor de tweede fase wordt uitgegaan van een tijdelijk depot van circa 50 bij 50 m aan de noord(oost)kant van het plangebied met een hoogte van circa 4 m. Voor het transport met vrachtwagens wordt uitgegaan van afvoer naar de Van Sminiaweg/Fjildwei. Hiervoor is het nodig twee sloten te passeren met een dam of duiker. Ook bij de aansluiting op de Van Sminiaweg is een dam (met duiker) nodig. Dit geldt ook voor de ontsluiting van het projectgebied zelf op de Van Sminiaweg.

Figuur 1.2. Projectgebied Aldtsjerk Foarút; Geel is (toekomstige) waterkering
Rode lijn met dubbele pijl = route vrachtwagens voor afvoer zand; Rode pijl aan de noordkant betreft beoogde route voor afvoer zand als de (voorzien) afwaardering van de provinciale weg door gaat (van 100 km/uur max. naar 80 km/uur max.) en blauw is water.

Ter plaatse van de bestaande boerderij aan de Van Sminiaweg 125 wordt de sloot aan de zuidkant “verplaatst” en meer naar het noordwesten wordt deze sloot verbreed (figuur 1.3). De boerderij wordt niet aangetast ten behoeve van de werkzaamheden. Daarnaast verdwijnen er door de zandwinning en ophoging ook veel andere sloten in het projectgebied.

Figuur 1.3. Boerderij aan de Van Sminiaweg 125.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland en provinciaal beschermde natuurgebieden). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en provinciaal beschermde natuurgebieden) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de Wet natuurbescherming het NNN (EHS) en andere beschermde gebieden.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS)

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. In Fryslân is ervoor gekozen om de term Ecologische Hoofdstructuur (EHS) te blijven hanteren. De EHS is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, landelijk genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Ecologische Hoofdstructuur. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Voor de natuurgebieden die behoren tot de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe (Artikel 7.1.3 Verordening Romte). Het 'nee, tenzij'-principe betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. In (Artikel 7.1.4) staat het compensatiebeleid voor de EHS opgenomen.

Het regime ter bescherming van de EHS kent in de provincie Fryslân externe werking (Artikel 7.1.1 lid 3). Dit houdt in dat niet alleen de effecten van activiteiten die gelegen zijn binnen de grenzen van EHS-gebieden beoordeeld en eventueel gecompenseerd moeten worden, maar ook (potentiële) effecten op EHS-gebieden die in de omgeving van het projectgebied liggen (externe effecten). Indien een activiteit of ontwikkeling buiten de EHS significant negatieve effecten heeft op de EHS, dan is dit niet toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven voorhanden zijn. (In tegenstelling tot activiteiten en ontwikkelingen *binnen* de EHS-grenzen, is voor activiteiten buiten de EHS-grenzen geen maatschappelijk groot belang nodig). Indien er geen alternatieven voor het voornemen voorhanden zijn, dan moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden.

2.3.3 Natuur buiten de EHS en weidevogelkansgebieden/weidevogelparels

Ook buiten de EHS zijn natuurterreinen en landschapselementen te vinden. Voor deze gebieden zijn in de Verordening Romte beleidsregels opgenomen om die gebieden te beschermen. In Artikel 7.2 zijn nog eens voor twee gebieden beschermingskaders opgezet. Het gaat om:

- Natuurgebieden buiten de ecologische hoofdstructuur. In Artikel 7.2.1 is opgenomen dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op natuurgebieden buiten de ecologische hoofdstructuur, voorziet in een passende bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden.
- Weidevogelkansgebieden of weidevogelparels. Voor activiteiten in het landelijk gebied aangeduid als weidevogelkansgebieden of weidevogelparels voorziet het ruimtelijke plan in een regeling waarmee voldoende openheid en rust van die gebieden wordt gehandhaafd, waarbij de agrarische productiefunctie inclusief de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven zijn toegestaan (Artikel 7.2.2).

In artikel 7.2.4 staat onderbouwd hoe en onder welke voorwaarde afgeweken mag worden van artikel 7.2.1 en artikel 7.2.2 (onder andere door mitigatie en/of compensatie).

2.3.4 Ganzenfoerageergebied

Ganzenfoerageergebieden betreffen door gedeputeerde staten aangewezen percelen of gebieden welke gedurende de winterperiode dienen als foerageergebieden voor grauwe gans, kolgans, brandgans en/of rotgans, onder voorwaarden zoals bedoeld en vastgelegd in de Nota Fryske Guozzenoanpak 2014. Wanneer ruimtelijke plannen van invloed zijn op ganzenfoerageergebieden, dan dient het voornemen bij wezenlijke effecten op dit gebied, voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

2.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd is tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast is gebruikt gemaakt van de digitale verspreidingsatlas (Verspreidingsatlas z.d.). Deze atlas maakt gebruik van atlasblokken (5 x 5 km). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. het EHS is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 8 maart 2022 is een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog, bij droog, helder weer en een temperatuur van circa 10°C. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied en de omgeving bekeken op aanwezige soorten en habitats om een beeld te krijgen van aanwezige en mogelijke aanwezige beschermde flora en fauna.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) ingegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureau studie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het EHS in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van Aldtsjerk, gemeente Tytsjerksteradiel, provincie Fryslân. Verder bestaat de brede omgeving uit agrarisch gebied. Het projectgebied betreft meerdere agrarische percelen met in totaal een oppervlakte van circa 18 ha, waarvan circa 15 ha wordt heringericht (figuur 4.1 respectievelijk figuur 1.2). De percelen worden intensief beheerd en waren ten tijde van het veldbezoek geïnjecteerd met mest. Er zijn weidevogels zoals kievit waargenomen tijdens het veldbezoek. Op het perceel ten noordoosten van het projectgebied grazen schapen en op het perceel daarnaast wordt maïs verbouwd. In het projectgebied bevinden zich een aantal watergangen met rietvegetatie. Ten zuiden van het projectgebied loopt een brede watergang, de Aldtsjerkster Feart, met een hoge rietvegetatie. Ten westen van het projectgebied bevindt zich de autoweg N361. In het oosten van het plangebied staat een boerderij aan de Van Sminiaweg 125. De boerderij bestaat uit bakstenen muren met een pannendak en is omgeven door bomenrijen. Zie figuur 4.2 tot en met 4.11 voor een impressie van het projectgebied.

Figuur 4.1. Locatie van het projectgebied in Aldtsjerk (rood kader) (bron achtergrond: Esri).

Figuur 4.2. Bemest perceel met watergang.

Figuur 4.3. Watergang ten zuidwesten van plangebied.

Figuur 4.4. Watergang ten zuidwesten van plangebied vervolg.

Figuur 4.5. Aldtsjerkster Feart.

Figuur 4.6. Brug over Aldtsjerkster Feart.

Figuur 4.7. Aldtsjerkster Feart vanaf N361.

Figuur 4.8. Watergang in perceel.

Figuur 4.9. Watergang langs N361..

Figuur 4.10. Boerderij Van Sminiaweg 125.

Figuur 4.11. Boerderij Van Sminiaweg 125.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in de afgelopen 5 jaar diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 km). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrictlijn (bijlage IV-onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (binnen een straal van 2,5 km) die in de NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrictlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels	Blauwe reiger*	(X)		
	Boomvalk	X		
	Bosuil*	(X)		
	Buizerd	X		
	Draaihals*	(X)		
	Gierzwaluw	X		
	Grote Gele Kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Huiszwaluw*	(X)		
	IJsvogel*	(X)		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Torenvalk*	(X)		
	Wespendief	X		
	Zeearend*	(X)		
Zwarte wouw	X			
Zoogdieren	Das			X
	Otter		X	
Amfibieën	Vleermuizen**		X	
	Heikikker		X	

*Bij de terinzagelegging van het ontwerp omgevingsverordening Fryslân 2022 is gebleken dat de lijst met jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 met ingang van de omgevingsverordening 2022 mogelijk wordt aangevuld met o.a. deze soorten.

**Vleermuissoorten: Dwergvleermuis onbekend.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet. Tevens worden soorten die niet bekend aanwezig zijn, maar mogelijk wel verwacht aanwezig worden, toegevoegd.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Gedurende het terreinbezoek is een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

4.2.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Bij de terinzagelegging van het ontwerp omgevingsverordening Fryslân 2022 is gebleken dat de lijst met jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 met ingang van de omgevingsverordening 2022 mogelijk aangevuld wordt met de volgende soorten: aalscholver, blauwe reiger, bosuil, draaihals, dwergstern, grote stern, grote zilverreiger, huiszwaluw, ijsvogel, lepelaar, noordse stern, purperreiger, raaf, ringmus, stormmeeuw, torenvalk, zeearend, zwarte specht, zwarte stern en zwartkopmeeuw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaar wegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'. Bij de terinzagelegging van het ontwerp omgevingsverordening Fryslân 2022 is gebleken dat de lijst met jaarrond beschermde nesten van categorie 5 soorten met ingang van de omgevingsverordening 2022 mogelijk aangepast wordt. De volgende soorten vallen dan onder categorie 5 in de provincie Fryslân: bergeend, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, eider, gekraagde roodstaart, glanskop, grote mantelmeeuw, grutto, kleine bonte specht, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, kraanvogel, middelste bonte specht, oeverzwaluw, paapje, ruigpootuil, scholekster, spreeuw, strandplevier, visdief en zilvermeeuw. Wanneer de omgevingsverordening Fryslân 2022 in werking treedt, is nog niet duidelijk (Q2 2022 verwacht).

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Tijdens het veldbezoek is binnen en rond het projectgebied gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten (categorie 1 tot en met 4) in bomen, op masten, palen en gebouwen. Ten tijde van het veldbezoek was er geen bladerdek in de bomen en konden de bomen derhalve goed worden geïnspecteerd. Er bevinden zich geen masten en palen in de omgeving van het projectgebied. Er zijn geen nesten of geschikte broedlocaties aangetroffen van boomvalk, bosuil, buizerd, draaihals, havik, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, torenvalk, wespandief, zeearend en zwarte wouw. Blauwe reiger is een koloniebroeder en er zijn tijdens het veldbezoek geen nesten waargenomen, waardoor aanwezigheid van blauwe reiger in de omgeving van het projectgebied wordt uitgesloten. Broedbiotoop van grote gele kwikstaart ontbreekt door de afwezigheid van een stromende beek of rivier. Voor ijsvogel ontbreekt geschikt broedbiotoop door de afwezigheid van steile en lemige oevers. Ook voor kerkuil is geen geschikte broedlocatie vanwege de afwezigheid van holtes en openingen (en dus toegang tot) in de boerderij aan de Van Sminiaweg 125. Het pannendak van de boerderij is geschikt voor gierzwaluw. Echter wordt de aanwezigheid van gierzwaluw uitgesloten omdat deze soort meer voorkomt in stedelijk gebied. Langs de gevel van de boerderij kan huiszwaluw tot broeden komen. Echter is dit ook een koloniebroeder en er zijn geen nesten van huiszwaluw aangetroffen op de boerderij, waardoor de aanwezigheid van huiszwaluw wordt uitgesloten. Wel kan huismus tot broeden komen onder de zonnepanelen op het dak van de boerderij. Hierdoor kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus in de omgeving van het projectgebied niet worden uitgesloten.

Jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Naast jaarrond beschermde nesten van categorie 1 t/m 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Alle bomen binnen de verstoringzone zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van mogelijk jaarrond beschermde nesten en boomholtes waarin soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest tot broeden kunnen komen. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen en er zijn geen ecologisch zwaarwegende redenen om mogelijk aanwezige soorten als jaarrond beschermd te beschouwen in deze situatie. In dit geval worden deze soorten dan ook beschouwd als algemene broedvogel en worden in onderstaande alinea verder behandeld.

Algemene broedvogels

De omgeving van het projectgebied is geschikt voor diverse algemene broedvogels. In bomen en struiken op het erf van de boerderij aan de Van Sminiaweg 125 kunnen soorten zoals houtduif, merel en vink tot broeden komen. In de watergangen in en rondom het projectgebied kunnen watervogels zoals wilde eend en meerkoet tot broeden komen. Daarnaast kunnen op de agrarische percelen weidevogels zoals Kievit, grutto en scholekster tot broeden komen. De aanwezigheid van nesten van algemene broedvogels binnen het projectgebied kan daarom niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op huismus en algemene broedvogels worden behandeld in hoofdstuk 5.2.1.

4.2.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een projectgebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een projectgebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijf- en rustplaatsen

De bomen in de omgeving van het projectgebied zijn gecontroleerd op geschikte boomholtes, scheuren of loshangend schors voor vleermuisverblijfplaatsen. De bomen op het terrein bevatten geen holtes, waardoor de aanwezigheid van boombewonende soorten kan worden uitgesloten. De boerderij aan de Van Sminiaweg 125 is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Mogelijk bevinden zich hier verblijven van gewone dwergvleermuis, laatvlieger (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en de ruige dwergvleermuis (zomer-, paar- en winterverblijven) door de aanwezigheid van open stootvoegen en ruimte achter lijstgevels, waarlangs vleermuizen het gebouw binnen kunnen. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving van het projectgebied kan daarom niet worden uitgesloten.

Vliegrouteondersteuning

Er bevinden zich in de omgeving van het tracé diverse lijnvormige landschapselementen die mogelijk dienst doen als vliegrouteondersteuning. De bomenrijen langs de Van Sminiaweg kunnen dienst doen als essentiële vliegrouteondersteuning voor gewone dwerg, laatvlieger of ruige dwergvleermuis welke een verblijfplaats kunnen hebben in de boerderij aan de Van Sminiaweg 125. Daarnaast kan de Aldtsjerkster Feart ten zuiden van het plangebied dienst doen als essentiële vliegrouteondersteuning voor meervleermuis en watervleermuis. Aanwezigheid van essentiële vliegrouteondersteuning kan daarom niet worden uitgesloten.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

Mogelijke consequenties van de ingreep op de verblijfsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en essentiële vliegrouteondersteuning worden behandeld in hoofdstuk 5.2.2.

4.2.2.3 Zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 km rond het projectgebied waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten: das en otter. Voorts wordt op basis van het terreinbezoek waterspitsmuis in de omgeving van het projectgebied verwacht. Overige beschermde soorten zoogdieren worden uitgesloten op basis van bekende verspreidingsgegevens en aanwezige habitat.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Er is één waarneming bekend van das ten oosten van het projectgebied, op circa anderhalve km afstand. In de omgeving van deze waarneming bevindt zich een bosgebied en graslanden omgeven door houtwallen. Door het ontbreken van dekkingsmogelijkheden in bosjes, heggen en houtwallen binnen de omgeving van het projectgebied, wordt de aanwezigheid van das uitgesloten.

Otter

Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend van dode exemplaren, waarvan één verkeersslachtoffer. Een waarneming is gedaan aan de overkant van de N361, op circa 200 m afstand van het projectgebied. De andere waarneming is gedaan op circa anderhalve kilometer van het projectgebied. Op basis van verstoring door rijdend verkeer langs de N361, gebruik van landbouwvoertuigen en het grazen van vee binnen het projectgebied worden kraamverblijfplaatsen van otter uitgesloten. Wel kunnen de watergangen binnen de omgeving van het projectgebied dienen als foerageergebied van otter. Aangezien er in de omgeving minstens evenveel geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het projectgebied niet als essentieel foerageergebied aangemerkt. De aanwezigheid van foerageergebied van otter binnen de omgeving van het projectgebied kan echter niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op foerageergebied van otter wordt behandeld in hoofdstuk 5.2.3.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis kan in allerlei typen grotere en kleinere wateren leven, zolang het water schoon is. Daarnaast is het belangrijk dat er een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is en een ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging, z.d.). In een straal van 2,5 km rond het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van waterspitsmuis. De watergangen in de agrarische percelen bevatten onvoldoende tot geen oevervegetatie om te dienen als leefgebied voor waterspitsmuis.

Daarentegen, dient de brede, hoge rietkraag langs de oever van de Aldtsjerkster Feart ten zuiden van het projectgebied mogelijk wel als leefgebied voor waterspitsmuis. De aanwezigheid van waterspitsmuis binnen de omgeving van het projectgebied kan daarom niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op leefgebied van waterspitsmuis wordt behandeld in hoofdstuk 5.2.4.

4.2.2.4 Amfibieën

In een straal van 2,5 km tot het projectgebied is in de afgelopen vijf jaar één beschermde amfibieënsoort waargenomen, de heikikker. Aanwezigheid van overige beschermde amfibieënsoorten kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige habitats.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er zijn waarnemingen bekend van heikikker in een vochtig, extensief beheerd weiland, op circa twee kilometer afstand van het projectgebied. Op basis van intensief beheer van de percelen, wordt de aanwezigheid van heikikker binnen de omgeving van het projectgebied uitgesloten.

4.2.2.5 Overige fauna en flora

De aanwezigheid van overige beschermde diersoorten, zoals insecten, reptielen, kreeftachtigen, weekdieren en overige ongewervelden, kan uitgesloten worden op basis van het bekende landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige habitats binnen het projectgebied. Beschermde soorten welke soms op agrarisch habitat kunnen voorkomen en tevens ook in de regio bekend zijn (binnen een straal van circa vijf kilometer), zoals de rugstreepad en de groene glazenmaker, vinden geen geschikt habitat binnen het projectgebied. Zo zijn er geen ondiepe poelen en goed vergraafbare grond aanwezig voor de rugstreepad en geen krabbescheervegetatie voor de groene glazenmaker. Ook voor de grote modderkruiper, welke niet in de regio bekend is, maar soms wel in agrarisch habitat kan voorkomen, is geen geschikt habitat aanwezig omdat de sloten te frequent geschoond worden.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

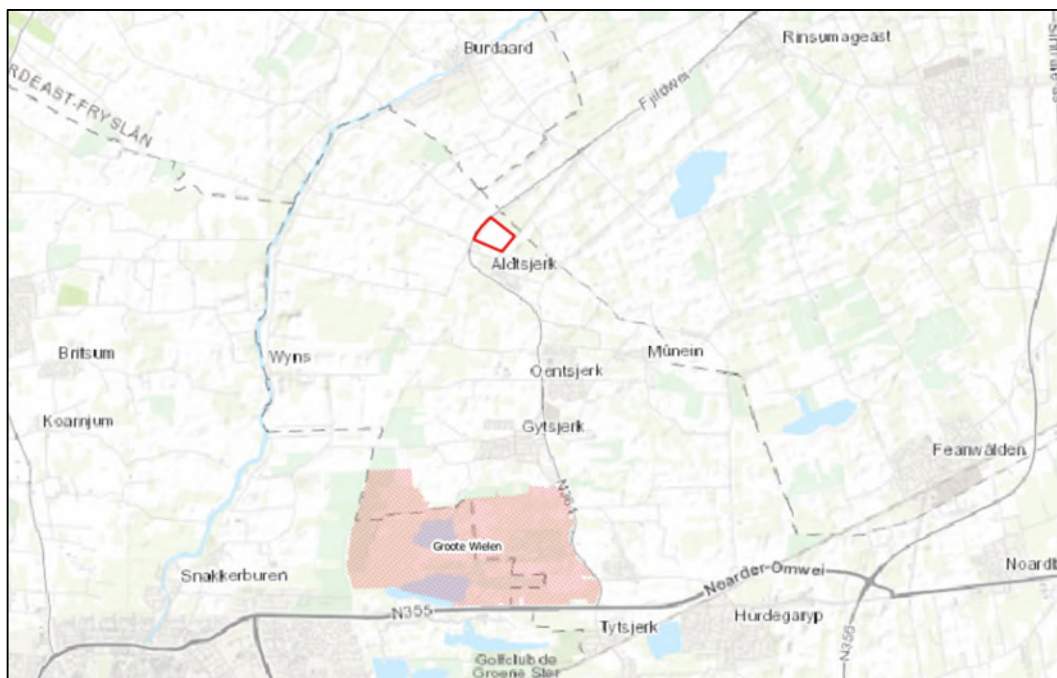
Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Huismus	Artikel 3.1	Mogelijk	Jaarrond beschermde nestlocaties in de boerderij.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Mogelijk	Nestgelegenheid in bomen en bosschages, agrarische percelen en watergangen.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Verblijfplaatsen in de boerderij.
Otter	Artikel 3.5	Mogelijk	Foerageergebied in de watergangen.
Waterspitsmuis	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijk essentieel leefgebied langs de Aldtsjerkster Feart.

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Grote Wielen', is gelegen op ruim 3,5 kilometer ten zuiden van het projectgebied (figuur 4.12).

De Grote Wielen is een natuurgebied op de grens van pleistocene zandgronden en holocene veengebied in het oosten en kleigronden in het westen. Het bestaat uit grote plassen en vaarten, rietmoerassen, graslanden en twee eendenkooien. Het gebied heeft een doelstelling voor de habitatrichtlijnsoorten bittervoorn, meervleermuis en Noordse woelmuis. Tevens is het gebied aangewezen als vogelrichtlijngebied met doelstellingen voor de broedvogels porseleinhoen, kemphaan en rietzanger en de niet-broedvogels (slaap- rust- en foerageergebieden) kolgans, brandgans, smient en grutto. Het gebied heeft geen doelstellingen voor habitattypen.

Figuur 4.12. Globale ligging van het projectgebied (met roodkader) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS)

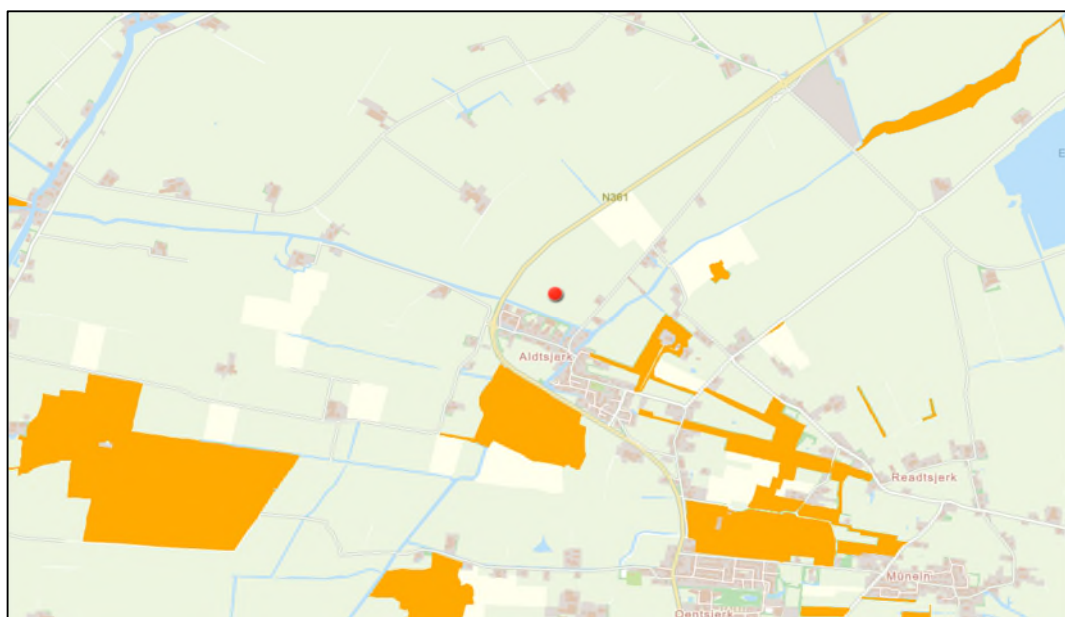
Het projectgebied bevindt zich niet in een EHS-gebied. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied is gelegen op ruim 3,5 kilometer ten zuiden van het projectgebied (figuur 4.13).

Figuur 4.13. Globale ligging van het projectgebied (rood kader) ten opzichte van EHS-gebieden (blauw gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.3 Natuur buiten de EHS

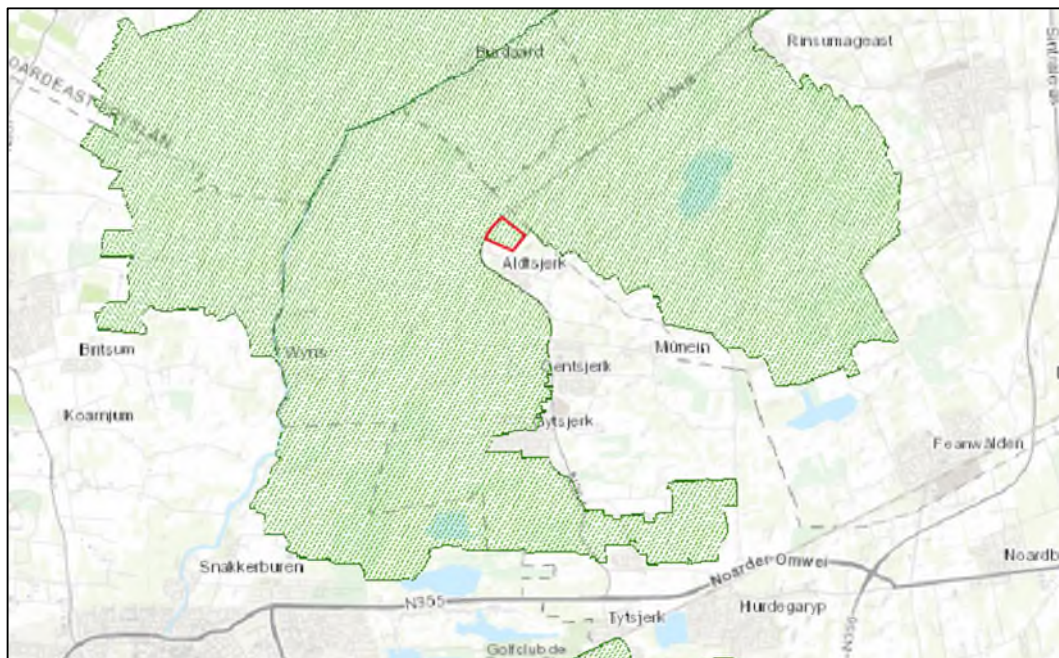
Het projectgebied is gelegen op circa 500 m ten westen en ten noorden van het dichtstbijzijnde gebied wat aangewezen is als natuur buiten de EHS (Figuur 4.14).

Figuur 4.14. Globale ligging van het projectgebied (rode stip) ten opzichte van natuur buiten de EHS (oranje) (bron achtergrond: Esri).

4.3.4 Weidevogelkansgebieden

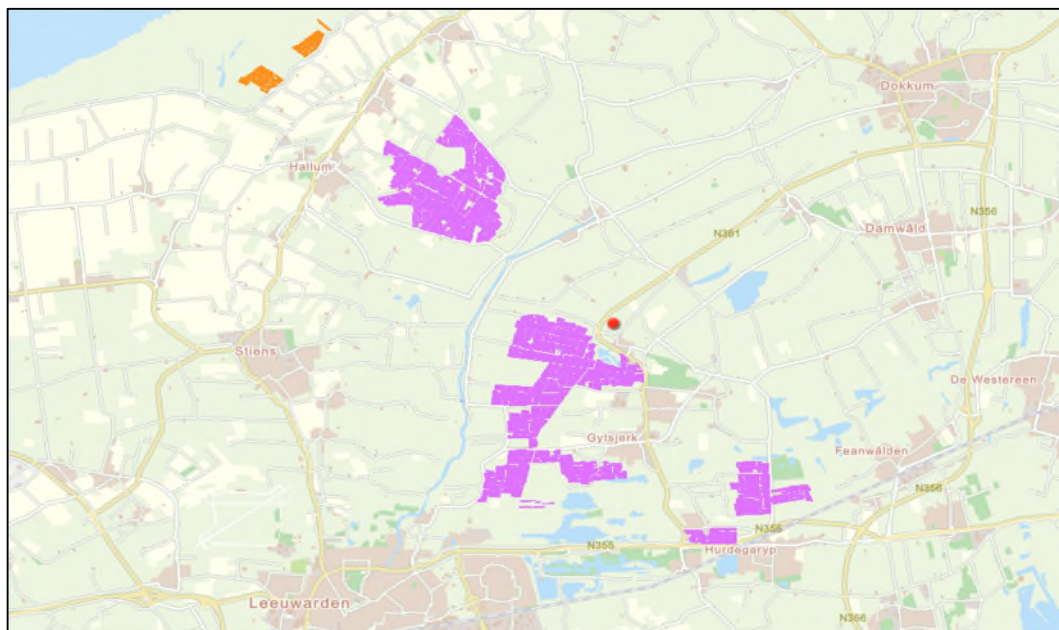
Het projectgebied is onderdeel van een weidevogelkansgebied (Figuur 4.15).

Figuur 4.15. Globale ligging het projectgebied (rood kader) ten opzichte van Weidevogelkansgebied (groen) (bron achtergrond: Esri).

4.3.5 Ganzenfoerageergebieden

Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op circa 500 m ten zuidwesten van het projectgebied (Figuur 4.16).

Figuur 4.16. Globale ligging het projectgebied (rode stip) ten opzichte van ganzenfoerageergebied (paars = algemeen; oranje = soort specifiek tot 1 juni) (bron achtergrond: Esri).

4.4 **Beschermde houtopstanden**

De bescherming vanuit de Wet natuurbescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde komen die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Binnen de omgeving van het projectgebied komen geen houtopstanden voor.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het plan weergegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) vindt toetsing plaats aan het beschermingsregime van beschermde gebieden en de Wet natuurbescherming (Wnb).

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term “verstoringzone”. Deze term heeft betrekking op de invloedssfeer van de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze versturende effecten en omgevingselementen, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

5.1 Effectbepaling

Van de volgende aspecten van de werkzaamheden moet het effect op de aanwezige beschermde natuurwaarden bepaald worden:

- Zandwinning en terreinophogingen met behulp van onder andere mobiele graafmachines in het projectgebied;
- Dempen en verplaatsen/verbreden van watergangen;
- Een toename van bedrijvigheid op het terrein;
- Toename aan licht, geluid en trillingen tijdens de werkzaamheden;
- Aantasting en verstoring van de oever langs de Aldtsjerkster Feart;
- Tijdelijk depot van zand aan de noord(oost)kant van het projectgebied;
- Transport met vrachtwagens voor de afvoer van zand.

De uitvoerperiode van de werkzaamheden en de exacte werkzaamheden zijn vooralsnog onbekend.

5.2 Effecten op beschermde soorten

5.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Op het dak van de boerderij aan de Van Sminiaweg 125 binnen het projectgebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten van huismus aanwezig. Huismus broedt in en rond menselijke bebouwing, waardoor de soort gewend is aan urbane verstoring. In combinatie met een barrière van bomen rondom het erf, wordt verstoring van huismus door de werkzaamheden uitgesloten en is er geen sprake van vervolgstappen wat betreft jaarrond beschermde nesten van de huismus.

5.2.2 Algemene broedvogels

In bomen en struiken op het erf van de boerderij aan de Van Sminiaweg 125 kunnen soorten zoals houtduif, merel en vink tot broeden komen. In de watergangen in en rondom het projectgebied kunnen watervogels zoals wilde eend en meerkoet tot broeden komen. Daarnaast kunnen op de agrarische percelen weidevogels zoals Kievit, grutto en scholekster tot broeden komen.

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het projectgebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten in het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog te worden gecontroleerd op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen de omgeving van het projectgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld totdat alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2.3 Vleermuizen

Mitigatie

De boerderij aan de Van Sminiaweg 125 is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en de ruige dwergvleermuis (zomer-, paar- en winterverblijven). Daarnaast dient de bomerij aan de Van Sminiaweg mogelijk als essentiële vliegrouteondersteuning voor vleermuizen die een verblijfplaats hebben in de boerderij en dient de Aldtsjerkster Feart ten zuiden van het projectgebied mogelijk als essentiële vliegrouteondersteuning voor meer-vleermuis en watervleermuis.

Ten behoeve van de werkzaamheden worden de boerderij en de bomerij niet aangetast. Indien er 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan wel lichtverstoring optreden door het gebruik van bouwverlichting. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes. Dergelijke effecten zijn in strijd met de Wet Natuurbescherming.

Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om de gebruikte verlichting weg te draaien van de boerderij, de bomerij aan de Van Sminiaweg en de Aldtsjerkster Feart. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een verlichting gekozen voor amberkleurige verlichting. Wanneer deze werkwijze toegepast wordt, zijn er wat betreft vleermuizen geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Nader onderzoek

De Aldtsjerkster Feart ten zuiden van het projectgebied dient mogelijk als essentiële vliegrouteondersteuning voor meervleermuis en/of watervleermuis. Ten behoeve van de werkzaamheden is aantasting van (een deel van) de oever aan de orde. Een deel van de oever wordt ontgraven om een verbinding tussen de vaart en het recreatiemeer te realiseren, in het zuidelijke deel van het plangebied worden (recreatie) woningen gebouwd en er worden mogelijk bomerijen geplaatst.

Indien er 's avonds of 's nachts werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober) én vanaf het water van de Aldtsjerkster Feart, zorgt dit voor een blokkade van de mogelijk essentiële vliegroute. Ook kan opslag van bouwmaterialen of voertuigen op het water of langs de oever mogelijk tot blokkade van de vliegroute leiden. Het blokkeren van een essentiële vliegroute van vleermuizen is in strijd met de Wet Natuurbescherming. Er dient doormiddel van nader onderzoek te worden uitgezocht of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de potentiële vliegrouteondersteuning en in welke mate dit gebeurt. Daarop kan beoordeeld worden of de effecten van de geplande werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk maken op deze verbodsartikelen.

Het nader onderzoek naar vliegroutes bestaat uit twee avondrondes tussen 15 april en 1 oktober, waarvan ten minste één ronde tussen 15 mei en 15 juli uitgevoerd moet worden. Tussen de twee rondes dient minimaal acht weken te zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Indien er geen werkzaamheden plaatsvinden vanaf het water van de Aldtsjerkster Feart of als deze alleen overdag plaatsvinden, is er geen sprake van blokkade van de potentiële vliegrouteondersteuning, waardoor nader onderzoek niet noodzakelijk is.

5.2.4 Otter

De watergangen binnen de omgeving van het projectgebied dienen mogelijk als foerageergebied van otter. Ten behoeve van de werkzaamheden zullen meerdere watergangen worden gedempt, waardoor potentieel foerageergebied van otter verdwijnt. Aangezien er in de omgeving van het projectgebied minstens evenveel geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het potentieel foerageergebied niet als essentieel beschouwd. Daarnaast worden verblijfplaatsen in de omgeving van het projectgebied uitgesloten. Op basis van voldoende alternatief foerageergebied en het uitsluiten van verblijfplaatsen, wordt een versturende werking op leefgebied van otter door de werkzaamheden uitgesloten en is er geen sprake van vervolgstappen.

5.2.5 Waterspitsmuis

Nader onderzoek

De brede, hoge rietkraag langs de oever van de Aldtsjerkster Feart ten zuiden van het projectgebied dient mogelijk als leefgebied voor waterspitsmuis. Aantasting van het leefgebied kan aan de orde zijn door zowel de inzet van mobiele werktuigen in de directe omgeving als door herinrichting van de bestaande oever/kade. Een deel van de oever zal worden ontgraven om een verbinding tussen de vaart en het recreatiemeer te realiseren; in het zuidelijke deel van het plangebied worden (recreatie)woningen gebouwd en er worden mogelijk bomenrijen geplaatst. De werkzaamheden kunnen tot gevolg hebben dat leefgebied van waterspitsmuis verdwijnt. Het verwijderen van mogelijk essentieel leefgebied van waterspitsmuis is in strijd met de Wet natuurbescherming. Er dient doormiddel van nader onderzoek te worden uitgezocht of waterspitsmuis daadwerkelijk gebruik maakt van de oeverzone langs de Aldtsjerkster Feart en in welke mate dit gebeurt. Daarop kan beoordeeld worden of de effecten van de geplande werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk maken op deze verbodsartikelen.

In dit kader wordt opgemerkt dat eerder (in 2013 en 2017) ook voor het onderhavige project onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid naar de waterspitsmuis. Toen is geconcludeerd dat de soort niet voorkomt in het plangebied. Er is nu opnieuw onderzoek nodig vanwege de inmiddels verstreken tijd van circa vijf jaar. De conclusies van toen zijn nu niet meer direct van toepassing.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Grote Wielen', is gelegen op ruim 3,5 kilometer ten zuiden van het projectgebied. Gezien de afstand en tussenliggende elementen als wegen en dorpen kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Effecten ten gevolge van vermessing en verzuring door stikstofdepositie via de lucht op Natura 2000-gebieden kunnen niet op voorhand uitgesloten worden, aangezien deze over grote afstand plaats kunnen vinden. Vanaf 1 juli 2021 is een nieuwe stikstofwet in werking getreden, waarin staat dat voor de tijdelijke effecten van de aanlegfase geen vergunningplicht meer geldt. Dit geldt wel voor de feitelijke bouw- en aanlegactiviteiten, maar niet voor de winning van zand. Daarom is onderzoek uitgevoerd naar stikstofdepositie voor zowel de zandwinning als voor de toekomstige gebruiksfase van de woningen en recreatiewoningen (zie separate bijlage). Uit de AERIUS-berekening volgt dat er geen sprake is van een bijdrage in de stikstofdepositie. Dit betekent dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden wat betreft stikstofdepositie kunnen worden uitgesloten en er geen sprake is van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

Er zijn daarom geen vervolgstappen meer aan de orde ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden.

5.3.2 EHS-gebieden

Voor de EHS geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet aangetast mogen worden. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van EHS gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Het projectgebied is niet gelegen binnen een EHS-gebied. De provincie Fryslân kent externe werking, waardoor ook effecten op EHS-gebieden in de omgeving getoetst moeten worden. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt op ruim 3,5 kilometer afstand. Vanwege de tussenliggende elementen als woonwijken en wegen en de afstand tot het projectgebied wordt een negatief effect uitgesloten geacht. Tevens zal er geen effect zijn op de verbindende functie en wezenlijke waarden en kenmerken van dit EHS-gebied. Negatieve effecten op dit EHS-gebied kunnen dus worden uitgesloten.

5.3.3 Natuur buiten de EHS

Het projectgebied ligt niet binnen een gebied dat aangewezen is als natuurgebied buiten de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als natuur buiten de EHS is gelegen op 500 m ten oosten van het projectgebied. In de provincie geldt geen externe werking op natuur buiten de EHS, waardoor geen sprake is van effecten door de werkzaamheden.

5.3.4 Weidevogelkansgebied

Het projectgebied (totaal circa 18 ha) is geheel gelegen binnen een weidevogelkansgebied. De provincie Fryslân heeft beleid omtrent weidevogelkansgebieden opgenomen in de Nota weidevogels 2021-2030. Hierin wordt het volgende vermeld: "Wanneer er gebied verloren gaat groter dan een 0,5 ha, dat vanwege rust en openheid voor weidevogels geschikt is als bedoeld in artikel 2.52, wordt dit door het bevoegd gezag financieel gecompenseerd door storting van een bedrag in een weidevogelcompensatiefonds voordat het omgevingsplan wordt vastgesteld".

Hiervoor gelden bepaalde regels conform de nota. In de nota wordt verwezen naar de nog niet inwerking getreden omgevingsverordening 2022.

In de brief van 15 maart 2022 van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân over de ontheffing Verordening Romte 2014 voor de onderhavige 7 recreatiewoningen wordt ook ingegaan op dit weidevogelkansgebied. Genoemd wordt in de brief dat in de toelichting van het plan moet worden gemotiveerd op welke wijze wordt voldaan aan het provinciaal beleid ten aanzien van weidevogels. Gemotiveerd moet worden waarom in dit geval sprake is van een ruimtelijke ingreep van openbaar belang (afweging tegen natuur) en op welke wijze de schade die optreedt kan worden beperkt door het treffen van mitigerende maatregelen. De rest-schade moet worden gecompenseerd in het weidevogelcompensatiefonds.

In de toelichting van het bestemmingsplan wordt hier nader op ingegaan.

5.3.5 Ganzenfoerageergebieden

Het projectgebied ligt niet in een ganzenfoerageergebied. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op 500 m afstand ten zuidwesten van het projectgebied. Vanwege de afstand tot dit gebied en de invulling van het bestemmingsplan met onder andere het recreatiemeer zijn negatieve effecten op het ganzenfoerageergebied niet aan de orde.

5.3.6 Effecten op beschermde houtopstanden

Binnen het projectgebied zijn geen houtopstanden aanwezig, waardoor geen vervolgstappen hoeven worden genomen.

Bronnen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (z.d.). Informatiepagina Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd van <https://www.natura2000.nl/>

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Provincie Fryslân (z.d.). Weidevogelkansgebieden. Geraadpleegd van <https://www.nationaalgeoregister.nl/>

Provincie Fryslân (z.d.). Natuur overzichtskaart Ecologische hoofdstructuur. Geraadpleegd van <https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7c0f48ef6def54&>

Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

RAVON (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/category/amfibie%C3%ABn>

NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Geraadpleegd op 9 maart 2022.

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
zilverstreephooibeestje	grote hoefijzerneus		
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel	mopsvleermuis	
	gaffellibel	noordse vleermuis	
	gevlekte witsnuitlibel	rosse vleermuis	
	groene glazenmaker	ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer	tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel	vale vleermuis	
	rivierrombout	watervleermuis	
	sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis	
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	walrus	
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad	Bultrug, gewone vinvis	
	gladde slang	bruinvis dwergpotvis	
	muurhagedis	gestreepte dolfijn	
	zandhagedis	gewone dolfijn	
Sporenplanten	geel schorpioenmos	gewone spitsdolfijn	
	tonghaarmuts	grijze dolfijn	
	kleine vlotvaren	kleine zwaardwalvis	
Vissen	steur	narwal	
	houting	orka	
Weekdieren	bataafse stroommossel	tuumelaar	
	platte schijfhoen	witflankdolfijn, witsnuitdolfijn	
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis	noordse vinvis, potvis	
	drijvende waterweegbree	butskop	
	groenknolorchis	dwergvinvis	
	kruiwend moerasscherm	griend, witte dolfijn	
		spitsdolfijn van gray	

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoornpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbosparelmoervlinder		Konijn*
Veenhooibeestje	Molmuis		
Veldparelmoervlinder	Ondergrondse woelmuis*		
Zilveren maan	Ree*		
Reptielen	Adder	Rosse woelmuis*	
	Hazelworm	Steenmarter	
	Levendbarende hagedis	Tweekleurige bosspitsmuis*	
	Ringslang	Veldmuis*	
Libellen	Beekkrombout	Veldspitsmuis*	
	Bosbeekjuffer	Vos*	
	Donkere waterjuffer	Waterspitsmuis	
	Gevlekte glanslibel	Wezel**	
	Gewone bronlibel	Wild zwijn	
	Hoogveenglanslibel	Woelrat*	
	Kempense heidelibel		
	Speerwaterjuffer	Kevers	
		Vliegend hert	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkvioletje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

	Ontheffingsgronden	Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb 's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

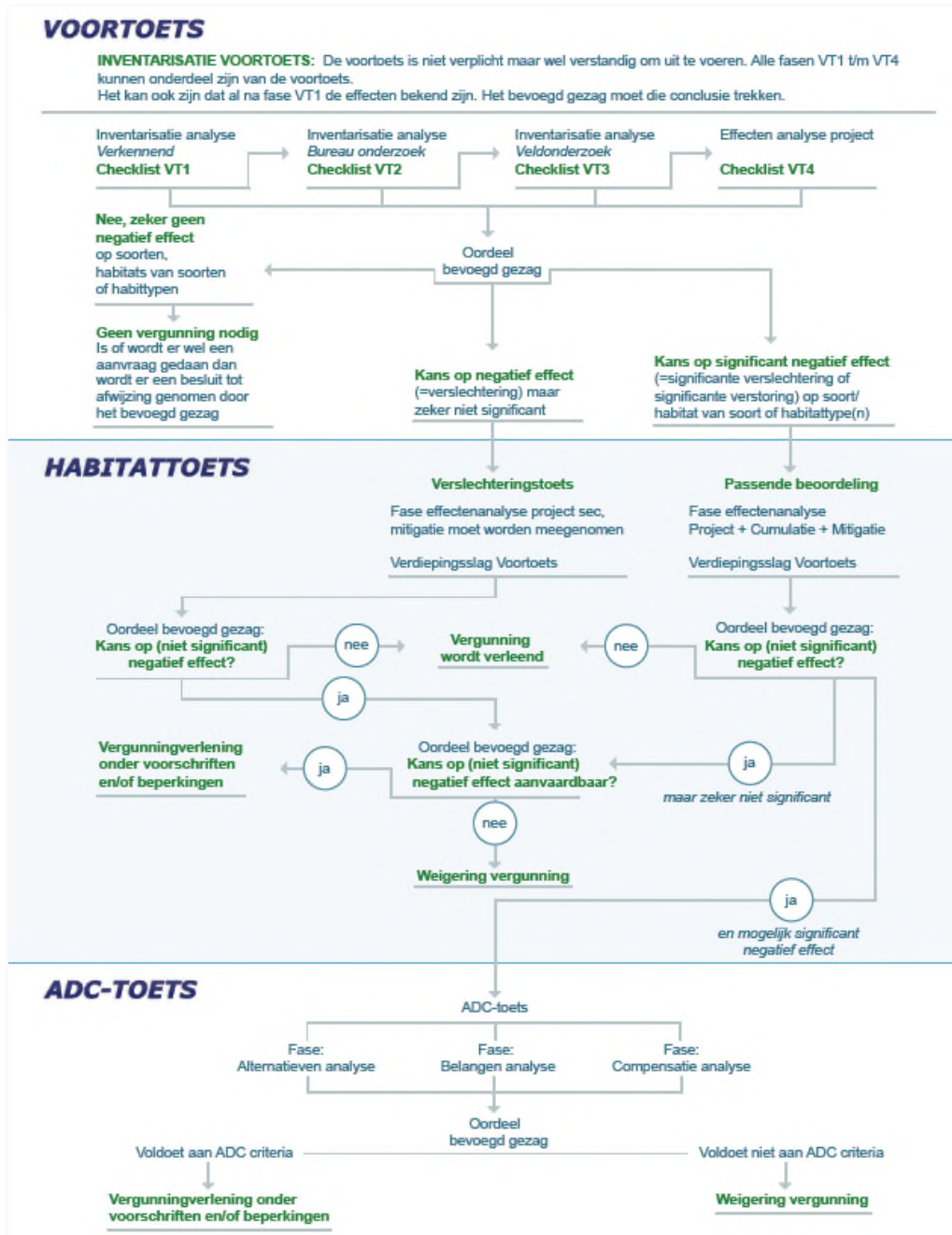
Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb 's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

E. info@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.